

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että maaseutupolitiikkaa aika-ajoin systemaattisesti arvioidaan ja luodaan uutta strategista näkemystä päätöksenteon pohjaksi. Maaseutupolitiikan huomiointi ja arviointi tulisi nostaa mukaan päätöksiin samalla tavalla kuin tehdään yritysvaikutusarviointia tai ympärisövaikutusten arviointia avoimessa päätöksenteossa.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Pohjois-Pohjanmaan liiton mielestä maaseutua koskeva käsitteistö ja käsitteiden määritelmät on hyvin ja perustellusti esitetty. Maaseudun näkökohtien, maaseututiedon ja tietoisuuden esiin nostaminen on hyvinkin kannattavaa, vaikkakin tämän osa-alueen tehokkuutta on syytä parantaa. Maaseutupolitiikan huomioiminen erityisesti huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta tulisi nostaa kokonaisena erilliseksi pitkän tähtäimen näkökulmasta.

Suunnittelujärjestelmän tulisi lisätä myös paremmin näkökulmaksi harvaan asutut alueen, pitkät etäisyydet ja kylmä ilmasto erillisinä noistoina pohjoisen näkökulmasta.

Maaseutupolitiikan neuvoston tehtävät on tuotu hyvin esille. Myös saaristopolitiikan osuus on hyvä korostus maaseudun kokonaiskuvaan.

Euroopan unionin vaikutus maaseutupolitiikkaan on merkittävä ja se olisi huomioitava Maaseutupolitiikan neuvoston toiminnassa entistä paremmin.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Harvaan asutut alueet, pitkät etäisyydet ja ilmasto,

Julkisen liikenteen poistuminen ja harveneminen tarvitsee uusia ratkaisuja.

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Maaseutualueen tilannekuva ja muutos tekijät on kuvattu kattavasti.

Pohjois-Pohjanmaan liitto haluaa kiinnittää huomiota nuorten liikkuvuuteen, osallisuuteen ja maaseudun lasten ja nuorten perus- ja ammatillisen koulutuksen saatavuuteen.

Lisäksi toivomme erityistä painoa tietoliikenneyhteyksien riittävyyteen maaseudulla. Palveluiden siirtyessä verkkoon, uutisoinnin ja viranomaistoimintojen jo olleessa verkossa, samoin terveydenhuolto, on erittäin huolestuttavaa, että yhteyksiä alueilla ei ole tai ne eivät toimi.

Tekstissä on hyviä esimerkkejä paikallisista ongelmaratkaisuista, joissa paikalliset toimijat ovat ottaneet muutoksenteon omiin käsiinsä.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Kiinteistöjen arvonalenemiset.

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

Visio 2040: Elävät maaseutumme – turvallisen, toiveikkaan ja menestyksekkään tulevaisuuden ytimessä on ytimekäs, hiukan optimistisesti ylivirittynyt, mutta on olennainen tavoiteasetannassa.

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Maaseudun merkitystä ihmisten hyvinvoinnille ja kasvatustyölle, jotta sitä arvostettaisiin ja opittaisiin ymmärtämään sen arvokkuus laajasti.

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks (Mikäli ongelmia esiintyy useamman vastauksen lisäämisessä lisääthän vastaukset kohtaan 7)

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks ovat varsin relevantteja. Monet kehittämissuosituks ovat toteutettavissa, mutta niitä uhkaa samat uhkakuvat kuin koko maaseutua: ikärakenne, harva asutus, pitkät välimatkat yms.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Pohjois-Pohjanmaan liiton mielestä tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet ovat:

Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta

Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita

Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkoa

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

Tavoite: Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta [Erityisesti tietoliikenneyhteyksien saatavuuteen ja käytettävyyteen sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Arvioinnin pohjalta on ryhdyttävä toimenpiteisiin.]

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)

KEHITTÄMISSUOSITUS 1: DIGITAALISEN KUILUN KAVENTAMINEN

Maaseutualueiden ja koko maan välinen digitaalinen kuilu on kavennettava. Kaikilla kansalaisilla, yrityksillä, viranomaisilla ja muilla, kuten kansalais- ja vapaaehtoistoimijoilla, on oltava käytettävissään huippunopea, luotettava ja toimiva laajakaista. On arvioitava, millä tavalla yleispalveluvelvoite, ohje tietoliikenneyhteyden toimivuudesta yhdessä pisteessä kotitaloudessa sekä julkisen rahoituksen saatavuus vaikuttavat maaseutualueilla tietoliikenneyhteyksien saatavuuteen ja käytettävyyteen sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Arvioinnin pohjalta on ryhdyttävä toimenpiteisiin.

KEHITTÄMISSUOSITUS 3 : KESTÄVÄ LIIKKUMINEN JA LIIKENNE

Maaseutualueiden asuttavuuden ja elinkeinotoiminnan kehittämisen perusedellytyksiä sekä kestävä liikunnan mahdollisuuksia on vahvistettava tarkoituksenmukaisella tavalla, noudattaen Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) linjauksia.

KEHITTÄMISSUOSITUS 6 : MAASEUTUVAIKUTUKSET, ASUMINEN JA TALOUDEN RAKENTEET

Hallitusohjelmien tavoite- ja toimenpidemuotoilujen yhteydessä on tarpeen huomioida yhteiskunnalliset maaseutuvaikutukset ja saaristovaikutukset sekä huomioida alueiden erityispiirteet keskeisimmissä asumiseen, talouteen, elinkeinotoimintaan, yrittäjyyteen sekä TKI-rahoitukseen liittyvissä linjauksissa.

KEHITTÄMISSUOSITUS 8 MAASEUDUN KEHITTÄMINEN CAP POST 2027

Monipuolinen maaseudun kehittäminen on säilytettävä osana EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa myös seuraavalla EU:n rahoituskaudella vuoden 2027 jälkeen. Tulevaisuudessakin on tarpeen

varmistaa EU-rahoituksen käyttö maaseutualueiden elinvoiman, talouden ja yhteisöllisten rakenteiden uudistumiseen sekä turvallisuuden vahvistamiseen.

KEHITTÄMISSUOSITUS 12 : OSAAMINEN JA TYÖVOIMA Maaseudun osaamisen ja työvoimatarpeiden haasteita on ratkottava kokonaisvaltaisilla poikkihallinnollisilla ja sektorit ylittävillä toimilla. On huomioitava osaamisen, vapaan sivistyksen ja koulutuksen, maahanmuuton ja kotoutumisen, TKI-rahoituksen ja innovaatiojärjestelmän, väestön toimintakyvyn ja työurien pidentämisen sekä maaseutualueiden asuttavuuden ja perus- ja välttämättömyyspalveluiden sekä yhteisöön kuuluvuuden kokemuksen ulottuvuuksia.

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Terävöittäminen kaipaava riinnalleen tekemistä, vuosisuunnitelmat ja rahat. Niiden valmistelussa tulisi huomioida alueet ja ottaa heidän mukaansa tiiviisti valmisteluun.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohteisesti:

-

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus hyvin rakennettu ja on erittäin olennainen.

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Ei puutu.

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

-

Rajala Tiina
Pohjois-Pohjanmaan liitto - Maakunnan kehittäminen ja rahoitus